

3. Швачко С.А. Слова міри і ваги: лінгвокогнітивні аспекти: монографія / С.О. Швачко. – Суми: Вид-во СумДУ, 2008. – 132 с.

Ганна Столяр,
студентка 3 курсу
факультету філології та соціальних комунікацій
Наук. керівник: **В. О. Юносова,**
к. філол.н., доцент (БДПУ)

ТЕРМІНОЛОГІЧНА ЛЕКСИКА В СУЧАСНІЙ ЛЕКСИКОГРАФІЇ

Термінологічна лексика відбиває досягнення людства у певних галузях науки. В українському термінознавстві існує низка праць, у яких досліджується різна галузева термінологія: біологічна (Л. Симоненко), будівельна (В. Марченко), військова (Т. Михайленко, Л. Мурашко), економічна (Т. Панько), математична (А. Крейтор), музична (З. Булик), образотворча (Б. Михайлишин), радіотехнічна (І. Кочан), соціально-політична (А. Бурячок), спортивна (М. Паночко), церковна (С. Бібла), юридична (О. Сербенська) тощо.

Вивчення проблем термінології надзвичайно актуальне, адже саме завдяки термінологічній лексиці відбувається зберігання, передавання, оброблення інформації. Обсяги ж інформації в наш час зростають шаленими темпами, що спричиняє так званий "термінологічний вибух" – появу великої кількості нових термінів. Українська термінологія найповніше представлена в "Словнику української мови" у 20-ти томах. Сучасна термінологія нерідко постає у вигляді складних слів. Виявлення складних слів термінологічної лексики у вказаному словнику, а також у "Словнику української мови" в 11-ти томах на букву **А** дасть можливість простежити як розвиток певної наукової галузі, так і термінології української мови загалом.

Мета роботи – виявити складні терміни у вказаних словниках (словникові статті на букву **А**) та визначити їхні семантико-граматичні ознаки.

Методи дослідження: описовий, метод лінгвістичного спостереження.

Лексичний склад української мови постійно поповнюється, про що свідчить, зокрема, кількість словникових статей на букву **А** в досліджуваних словниках: 1803 у 1971 р. [1], 4388 у 2010 р. [2].

Шляхом суцільної вибірки ми виявили складні терміни, які зафіксовані в "Словнику української мови" у 20-ти томах, але відсутні в "Словнику української мови" в 11-ти томах. Зокрема це стосується лексем, перша частина яких складається з компонентів **авто-, аеро-, анти-**.

Як свідчить зібраний матеріал, найбільшу групу становлять терміни з різних галузей наук з першим компонентом **анти-**. Це фармацевтична термінологія (*антиастмати`чний, антиві`рус, антибіотикостійки`й, антибіотикості`йкість, антигістамі`нний, антигріпі`н, антидепреса`нти, антикоагуля`нт, антикоагуля`тний, антипіре`тики, антитромбі`н*), фізична (*антиелектро`н, антиква`рк, антинейтро`н, антипрото`н, антиречовина`, антиферромагне`тик, античасти`нки*,

антиядро`), філософська (антиінтелектуалі`зм, антилогі`зм, антиномі`чний, антите`зисний), біохімічна (антивітамі`ни, антиферме`нти) та ін.

Другу за кількістю лексем групу складають терміни, першим компонентом яких є **авто-**: автоімуніте`т, автоінтоксика`ція, автоінфе`кція, автосуге`стія (медична термінологія), автоетно`нім, автоло`гія, авто`нім (лінгвістична), автоколива`ння, авторадіогра`фія (фізична), автомарафо`н, автора`лі (спортивна), автоката`ліз, автокаталіти`чний (хімічна) тощо.

Термінологічна лексика словника, складні слова якої представлені компонентом **аеро-**, зазвичай асоціюються з авіаційною термінологією: аероло`гія, аерото`рія. Проте словник налічує багато лексем з інших галузей науки: аеробіо`з, аероге`нний (біологічна термінологія), аерові`т, аеро`н (фармацевтична), аерозольтерапі`я, аероіонотерапі`я (медична), аеросівба` (сільськогосподарська) та ін.

Найчисельнішу групу термінів складають іменники, рідше трапляються прикметники, а дієслова та прислівники представлено поодинокими лексемами.

Виявлені складні терміни іноді утворюють словотвірні пари або словотвірні ланцюжки: авторота`ція – авторотаці`йний, автоколива`ння – автоколива`льний – автоколива`ти, антираке`та – антираке`тний, антиречовина` – антиречови`нний, антипарале`льний – антипарале`льно – антипарале`льність тощо.

Отже, здійснене дослідження переконливо свідчить, що українська термінологія перебуває в стані безперервного руху й поступового вдосконалення. Завданнями науковців і надалі залишаються впорядкування терміносистем, міжнародне узгодження та уніфікація термінів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Словник української мови : в 11 т. Т. 1 (А-В). К. : Наук. думка, 1971. 799 с.
2. Словник української мови : у 20 т. Т. 1 (А-Б). К. : Наук. думка, 2010. 911 с.

Ганна Столяр,
студентка 3 курсу
Факультету філології та соціальних комунікацій
Наук. керівник: **В. А. Нищета,**
д.пед.н., доцент (БДПУ)

ЗАСОБИ РИТОРИКИ БЕЗСОВІСНОСТІ В ПРОФЕСІЙНОМУ ПЕДАГОГІЧНОМУ МОВЛЕННІ

Педагогічний аспект риторики почали досліджувати в давні часи, зокрема, на початку XIX ст. К. Зеленецький, М. Кошанський розглядали питання можливості й засобів формування вміння володіти мовленням у галузі освіти. Нині педагогічну риторіку, аналогічно до градації риторичної теорії, поділяють на загальну й часткову. Завдання першої – вивчати